

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СЕКСОЛОГІЯ»

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>4</u>	<u>8</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>54</u>	<u>90</u>	<u>8</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року)

Доктор психологічних наук,
професор кафедри психології

(підпис)

М. Максимов

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання Українська	
Змістових модулів - 2	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		4-й	
		Семестр	
			8-й
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90		Лекції (год.)	
		20	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		54	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
			Залік

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Сексологія» є формування у студентів системного наукового розуміння сексуальності як багатовимірного феномену, що поєднує біологічні, психологічні та соціокультурні чинники. Курс спрямований на підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності у сфері психології, психотерапії та медико-соціальної практики, забезпечуючи знання про розвиток, функції та проблеми сексуальності людини.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сексологія» є:

- Вивчення психофізіології — ознайомлення з біологічними та нейропсихологічними основами сексуальності.
- Аналіз соціокультурних аспектів — дослідження впливу культури, традицій, норм та цінностей на сексуальну поведінку.
- Формування сексуальної ідентичності — розгляд процесів становлення статевої та гендерної ідентичності.
- Вивчення сексуальних розладів — ознайомлення з видами порушень сексуальної функції, їх діагностикою та шляхами корекції.
- Профілактика та психотерапія — формування навичок роботи з клієнтами у сфері сексуального здоров'я.

- Розвиток критичного мислення — оволодіння навичками аналізу наукових джерел, сучасних досліджень та практичних кейсів.
- Практичне застосування знань — підготовка до використання отриманих знань у психологічному консультуванні, психотерапії та соціальній роботі.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Сексологія» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізіти:

- Вікова психологія — досліджує закономірності психічного розвитку людини на різних етапах онтогенезу та чинники, що його визначають.
- Психологія особистості — вивчає структуру, динаміку та індивідуальні особливості особистості, її мотиваційні та поведінкові прояви.
- Основи психоаналітичної терапії — розкриває теоретичні засади та практичні методи психоаналізу для розуміння несвідомих процесів і їх корекції у психотерапевтичній роботі.

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

Постреквізіти:

- Переддипломна практика — є завершальним етапом професійної підготовки, що інтегрує знання й навички студента у реальних умовах майбутньої роботи психолога.
- Кваліфікаційна робота — це самостійне науково-практичне дослідження студента, спрямоване на демонстрацію сформованих професійних компетентностей, здатності застосовувати психологічні знання для вирішення актуальних завдань та готовності до самостійної діяльності у сфері психології.
- Психологія сім'ї та подружжя — навчальна дисципліна, що досліджує закономірності розвитку сімейних і подружніх стосунків, їхній вплив на особистість та соціальну адаптацію, а також методи психологічної допомоги сім'ї у кризових ситуаціях.

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сексологія» складається з двох змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи сексології

Тема 1. Предмет і завдання сексології

Сексологія як наукова дисципліна досліджує сексуальність людини у її біологічному, психологічному та соціокультурному вимірах. Вона визначає основні напрями вивчення сексуальної поведінки, розвитку та проблем сексуального здоров'я. Завданням є формування системного розуміння феномену сексуальності та підготовка фахівців до роботи з клієнтами у сфері психічного та сексуального благополуччя.

Тема 2. Психофізіологічні основи сексуальності

Ця тема охоплює біологічні та нейропсихологічні механізми сексуальної поведінки. Розглядаються гормональні процеси, функції нервової системи та роль мозку у формуванні сексуальних реакцій. Вивчення психофізіології дозволяє зрозуміти взаємозв'язок між тілесними та психологічними аспектами сексуальності.

Тема 3. Розвиток сексуальної поведінки в онтогенезі

Тема присвячена закономірностям становлення сексуальності від дитинства до зрілості. Аналізуються вікові особливості, кризи та етапи формування сексуальної поведінки. Особлива увага приділяється впливу сім'ї, соціального середовища та культурних норм на розвиток сексуальної ідентичності.

Тема 4. Формування статевої та гендерної ідентичності

Розглядається процес усвідомлення людиною своєї статевої належності та гендерної ролі. Вивчаються психологічні механізми ідентифікації, соціальні чинники та можливі труднощі у формуванні ідентичності. Тема має практичне значення для розуміння індивідуальних відмінностей та підтримки клієнтів у кризових ситуаціях.

Тема 5. Соціокультурні аспекти сексуальності

Сексуальність розглядається як явище, що формується під впливом культурних традицій, релігійних норм та соціальних очікувань. Аналізуються відмінності у сексуальній поведінці в різних суспільствах та історичних епохах. Тема допомагає зрозуміти роль соціальних факторів у формуванні сексуальної культури та цінностей.

Змістовний модуль 2. Прикладні аспекти сексології

Тема 6. Сексуальні дисфункції та їх класифікація

Вивчаються основні види порушень сексуальної функції, їх симптоматика та класифікація. Розглядаються фізіологічні та психологічні причини виникнення дисфункцій. Тема спрямована на формування знань, необхідних для діагностики та подальшої корекції проблем сексуального здоров'я.

Тема 7. Методи діагностики сексуальних розладів

Описуються сучасні методи дослідження сексуальної поведінки та розладів, включаючи психодіагностичні інструменти й клінічні інтерв'ю. Вивчається роль міждисциплінарного підходу у визначенні причин проблем. Тема формує практичні навички аналізу та оцінки стану клієнта.

Тема 8. Психотерапевтичні підходи в сексології

Розглядаються основні напрями психотерапії, що застосовуються у роботі з сексуальними проблемами: когнітивно-поведінковий, психоаналітичний,

системний та інші. Аналізуються їхні переваги та обмеження у практиці. Тема сприяє формуванню професійних компетентностей у сфері психотерапевтичної допомоги.

Тема 9. Профілактика та корекція сексуальних проблем

Вивчаються методи попередження сексуальних розладів та формування здорової сексуальної поведінки. Розглядаються освітні програми, консультативна робота та психотерапевтичні інтервенції. Тема має практичне значення для забезпечення психічного та сексуального благополуччя клієнтів.

Тема 10. Сексуальна культура та психічне здоров'я

Аналізується взаємозв'язок між рівнем сексуальної культури та станом психічного здоров'я людини. Розглядаються питання сексуальної освіти, толерантності та відповідальності у стосунках. Тема підкреслює значення формування зрілої сексуальної культури як чинника гармонійного розвитку особистості.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем для вивчення	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	усього	лекц	практ	с.р
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи сексології				
Тема 1. Предмет і завдання сексології	10	2	2	6
Тема 2. Психофізіологічні основи сексуальності	9	2	1	6
Тема 3. Розвиток сексуальної поведінки в онтогенезі	9	2	1	6
Тема 4. Формування статевої та гендерної ідентичності	10	2	2	6
Тема 5. Соціокультурні аспекти сексуальності	9	2	2	5
Змістовний модуль 2. Прикладні аспекти сексології				
Тема 6. Сексуальні дисфункції та їх класифікація	9	2	2	5
Тема 7. Методи діагностики сексуальних розладів	8	2	1	5
Тема 8. Психотерапевтичні підходи в сексології	8	2	1	5
Тема 9. Профілактика та корекція сексуальних проблем	9	2	2	5
Тема 10. Сексуальна культура та психічне здоров'я	9	2	2	5
Усього	90	20	16	54

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи сексології

1. Практичне заняття: Вступ до сексології

Обговорюється предмет, мета та завдання сексології як науки, її міждисциплінарні зв'язки та значення для психології й медицини.

- Охарактеризуйте основні напрями дослідження сексуальності.
- Назвіть міждисциплінарні зв'язки сексології з іншими науками.
- Зазначте головні завдання сучасної сексології.
- Опишіть приклади застосування знань із сексології у практиці психолога.

2. Практичне заняття: Психофізіологія сексуальності

Вивчаються біологічні та нейропсихологічні механізми сексуальної поведінки, роль гормонів і нервової системи.

- Перелічте гормони, що найбільше впливають на сексуальність.
- Охарактеризуйте роль мозку у регуляції сексуальних реакцій.
- Розкрийте взаємозв'язок психіки та фізіології у сексуальній поведінці.
- Сформулюйте основні психофізіологічні чинники сексуальних розладів.

3. Практичне заняття: Онтогенез сексуальної поведінки

Розглядається розвиток сексуальності від дитинства до зрілості, вікові кризи та соціальні впливи.

- Опишіть зміни сексуальної поведінки у різні вікові періоди.
- Назвіть фактори, що впливають на формування сексуальної ідентичності.
- Охарактеризуйте значення підліткового періоду для сексуального розвитку.
- Зазначте роль сім'ї у становленні сексуальності.

4. Практичне заняття: Гендерна та статева ідентичність

Вивчається процес усвідомлення статевої належності та гендерних ролей, психологічні механізми ідентифікації.

- Охарактеризуйте різницю між статевою та гендерною ідентичністю.
- Перелічте соціальні фактори, що впливають на формування ідентичності.
- Опишіть труднощі, які можуть виникати у процесі становлення гендерної ролі.
- Запропонуйте способи психологічної підтримки клієнта у кризі ідентичності.

5. Практичне заняття: Соціокультурні аспекти сексуальності

Аналізується вплив культури, традицій та релігії на сексуальну поведінку та цінності.

- Охарактеризуйте вплив культури на формування сексуальних норм.
- Назвіть відмінності сексуальної поведінки у різних суспільствах.
- Зазначте роль релігійних уявлень у формуванні сексуальності.

- Розкрийте значення соціальних очікувань для індивідуальної сексуальності.

Змістовний модуль 2. Прикладні аспекти сексології

6. Практичне заняття: Сексуальні дисфункції

Вивчаються основні види сексуальних порушень, їх симптоми та причини.

- Перелічте основні типи сексуальних дисфункцій.
- Охарактеризуйте психологічні чинники їх виникнення.
- Опишіть вплив фізіологічних проблем на сексуальність.
- Сформулюйте значення ранньої діагностики дисфункцій.

7. Практичне заняття: Діагностика сексуальних розладів

Розглядаються методи психодіагностики та клінічного інтерв'ю у сексології.

- Назвіть інструменти, що використовуються для діагностики сексуальних проблем.
- Опишіть особливості проведення клінічного інтерв'ю.
- Охарактеризуйте значення міждисциплінарного підходу у діагностиці.
- Зазначте етичні аспекти, яких слід дотримуватися під час діагностики.

8. Практичне заняття: Психотерапія в сексології

Вивчаються психотерапевтичні методи роботи з сексуальними проблемами.

- Перелічте основні психотерапевтичні підходи у роботі з сексуальними розладами.
- Охарактеризуйте переваги когнітивно-поведінкової терапії.
- Розкрийте пояснення сексуальних проблем у психоаналізі.
- Сформулюйте труднощі, що виникають у терапевтичній практиці.

9. Практичне заняття: Профілактика сексуальних проблем

Розглядаються методи попередження сексуальних розладів та освітні програми.

- Назвіть заходи, що сприяють формуванню здорової сексуальності.
- Опишіть особливості консультативної роботи з клієнтами.
- Охарактеризуйте роль сексуальної освіти у профілактиці.
- Зазначте зв'язок профілактики з психічним здоров'ям.

10. Практичне заняття: Сексуальна культура та психічне здоров'я

Вивчається взаємозв'язок сексуальної культури та психічного благополуччя.

- Охарактеризуйте вплив сексуальної культури на психічне здоров'я.
- Сформулюйте значення толерантності у сексуальних стосунках.
- Перелічте проблеми, що виникають через низький рівень сексуальної культури.

- Запропонуйте шляхи формування зрілої сексуальної культури для гармонійного розвитку особистості.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне заняття 1. Основи сексології як науки – Ознайомитися з предметом і завданнями сексології. – Вивчити міждисциплінарні зв'язки сексології з психологією та медициною. – Проаналізувати сучасні напрями дослідження сексуальності. – Розглянути практичне значення сексології для роботи психолога.	6
2	Самостійне заняття 2. Психофізіологічні механізми сексуальності – Вивчити роль гормонів у регуляції сексуальної поведінки. – Ознайомитися з функціями нервової системи у формуванні сексуальних реакцій. – Проаналізувати взаємозв'язок психіки та фізіології. – Розглянути приклади психофізіологічних чинників сексуальних розладів.	6
3	Самостійне заняття 3. Розвиток сексуальності в онтогенезі – Дослідити вікові особливості становлення сексуальної поведінки. – Вивчити вплив сім'ї на розвиток сексуальності. – Ознайомитися з кризами підліткового періоду. – Розглянути соціальні фактори формування сексуальної ідентичності.	6
4	Самостійне заняття 4. Статева та гендерна ідентичність – Вивчити відмінності між статевою та гендерною ідентичністю. – Ознайомитися з психологічними механізмами ідентифікації. – Проаналізувати соціальні чинники формування гендерних ролей. – Розглянути труднощі у становленні ідентичності.	6
5	Самостійне заняття 5. Соціокультурні чинники сексуальності – Вивчити вплив культури на сексуальні норми. – Ознайомитися з релігійними уявленнями про сексуальність. – Проаналізувати відмінності сексуальної поведінки у різних суспільствах. – Розглянути роль соціальних очікувань у формуванні сексуальної культури.	5
6	Самостійне заняття 6. Сексуальні дисфункції – Ознайомитися з основними видами сексуальних дисфункцій. – Вивчити психологічні причини їх виникнення. – Проаналізувати фізіологічні чинники сексуальних порушень. – Розглянути значення ранньої діагностики.	5

7	Самостійне заняття 7. Діагностика сексуальних розладів – Вивчити сучасні психодіагностичні методи у сексології. – Ознайомитися з технікою клінічного інтерв'ю. – Проаналізувати роль міждисциплінарного підходу. – Розглянути етичні аспекти діагностики.	5
8	Самостійне заняття 8. Психотерапевтичні методи в сексології – Ознайомитися з когнітивно-поведінковим підходом. – Вивчити психоаналітичні методи роботи з сексуальними проблемами. – Проаналізувати системний підхід у психотерапії. – Розглянути труднощі застосування методів у практиці.	5
9	Самостійне заняття 9. Профілактика сексуальних проблем – Вивчити методи попередження сексуальних розладів. – Ознайомитися з освітніми програмами у сфері сексуальної культури. – Проаналізувати консультативну роботу психолога. – Розглянути зв'язок профілактики з психічним здоров'ям.	5
10	Самостійне заняття 10. Сексуальна культура та психічне здоров'я – Вивчити взаємозв'язок сексуальної культури та психічного благополуччя. – Ознайомитися з питаннями сексуальної освіти. – Проаналізувати значення толерантності у стосунках. – Розглянути роль зрілої сексуальної культури у розвитку особистості.	5
Всього		54

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Сексологія» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Сексологія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	
40%	10%	40%	10%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2

1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на п'ятому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.
---	--

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бондар Т.О. *Психологія сексуальності*. Львів: Світ, 2020. 288 с.
2. Ворнік Б.М., Кришталь Є.В. *Сексологія і сексопатологія: підручник*. 2-е вид., переробл. і доповн. Київ: ВСВ «Медицина», 2023. 631 с. ISBN 978-617-505-925-8.

3. Горпинченко І.І. *Основи сексопатології*. Київ: Здоров'я, 2019. 412 с.
4. Кочарян А.С. *Сексуальні дисфункції*. Харків: ХНУ, 2021.
5. Кришталь В.В. *Сексологія: енциклопедичний довідник*. Київ: Медицина, 2008. 520 с.
6. Напреєнко О.К. *Психіатрія та сексологія: клінічні аспекти*. Київ: Медицина, 2018. 356 с.
7. Піддубна Н.В. *Сексуальна культура і психічне здоров'я*. Дніпро: Наука, 2020. 210 с.
8. Примах Ю.В., Дерев'янка С.П. *Психологічні аспекти сексології: навчально-методичні рекомендації*. Чернігів: НУЧК ім. Т.Г. Шевченка, 2023. 96 с.
9. Сидоренко О.В. *Гендерна ідентичність та сексуальність*. Київ: Либідь, 2017. 198 с.
10. Ярошенко Л.М. *Сексуальна освіта та профілактика*. Одеса: Астропринт, 2022. 176 с.

Додаткові:

1. Bancroft J. *Human Sexuality and Its Problems*. 3rd ed. Edinburgh: Churchill Livingstone, 2009. 648 p.
6. Coleman E., Bockting W., Botzer M. et al. *Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender Nonconforming People*. World Professional Association for Transgender Health, 2012. 120 p.
2. Kaplan H.S. *The New Sex Therapy: Active Treatment of Sexual Dysfunctions*. New York: Brunner/Mazel, 1974. 430 p.
3. Kinsey A.C., Pomeroy W.B., Martin C.E. *Sexual Behavior in the Human Male*. Philadelphia: W.B. Saunders, 1948. 804 p.
4. Kinsey A.C., Pomeroy W.B., Martin C.E., Gebhard P.H. *Sexual Behavior in the Human Female*. Philadelphia: W.B. Saunders, 1953. 842 p.
7. Lehmiller J.J. *The Psychology of Human Sexuality*. 2nd ed. Hoboken: Wiley-Blackwell, 2017. 472 p.
8. Levine S.B. *Sexual Life: A Clinician's Guide*. New York: Springer, 2010. 288 p.
5. Masters W.H., Johnson V.E. *Human Sexual Response*. Boston: Little, Brown and Company, 1966. 366 p.
9. McCarthy B., McCarthy E. *Sexual Awareness: Couple's Guide to Healthy Sexuality*. New York: Routledge, 2009. 256 p.
10. Sadock B.J., Sadock V.A., Ruiz P. *Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. 10th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2017. (розділи з сексології).

Інформаційні ресурси:

1. Репозитарій НУЧК ім. Т.Г. Шевченка: Психологічні аспекти сексології (erpub.chnpu.edu.ua in Bing)
2. Науковці України: ResearchUA — база даних українських науковців

3. Академічні тексти України: uacademic.info — каталог дисертацій та авторефератів
4. Міністерство охорони здоров'я України — moz.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського — nbuv.gov.ua